

A v tých Batizovciach

OBČASNÍK

2.

2024

II. ROČNÍK

7 My zachovávame
tradície a tradície
zachovajú nás

10 História
batizovských
kostolov

18 Freediving
pod Tatrami

A v tých Batizovciach

O B Č A S N Í K

2. 2024 II. ročník

Pripravili

Lucia Mudráková
Nina Šoltisová
Rebeka Hudáková
Ľubomír Šoltís
Klub žien
Valéria Mornárová
Mária Handzušová
Peter Hutník
Marek Mlynský
Janka Hudáková
Cyril Františka
Beáta Neupauerová

Ilustrácia obálky

Anna Vnenčáková

Jazyková korektúra

Milan Špak
Alexandra Danilová

Použité fotografie

Archív autorov a obce

Náklad

500 ks

Grafický dizajn

Samuel Kušnir
BoldHuman s. r. o.

Použité písmo

Inka, Samuel Čarnoký
CarnokyType s. r. o.

Vydavateľ

Aneta Žugecová
Štúrova 87/110, 059 35 Batizovce

ISSN 2989-3011

EV 6153/23/PT

*Tvorba grafickej šablóny sa uskutočnila
vďaka podpore Nadačného fondu Baunit
pri Nadácii Centra pre filantropiu.*

*Tlač a distribúciu novín zabezpečila obec
Batizovce.*

OBEC
Batizovce

Zo života samosprávy

Čo sa udialo v prvom štvrtroku 2024?

- ◆ Občania prejavili svoju vôľu v prezidentských voľbách a zvolili si novú hlavu štátu. Ďalšie voľby do Európskeho parlamentu nás čakajú 8. júna. Okrem toho, že sa obec aktívne podieľa na materiálno-technickom zabezpečení ich priebehu, sme v očakávaní ako novozvolení zástupcovia prejavia svoju vôľu.
- ◆ Samospráva sa napojila na schválený programový rozpočet podľa jednotlivých kapitol. V prvých mesiacoch sme postupovali s opatrnosťou a analyzovali sme, koľko prostriedkov nám v rozpočte zostane na investičné aktivity, ktoré sa začnú realizovať v máji.
- ◆ V minulom období obec hospodárila s prebytkom, čo bude mať pozitívny vplyv na vývoj kapitálových investícií.
- ◆ Tento rok sme začali s jarnou úpravou verejných priestranstiev mimoriadne skoro. Kvôli skorému otepleniu sa skrátilo obdobie zimnej údržby a začali sme s úpravou zelene a miestnych komunikácií.
- ◆ Úrad splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity finančne podporil projekt Miestnych občianskych a preventívnych služieb (MOaPS)

v Batizovciach. Veríme, že sa nám prostredníctvom programu podarí zvýšiť zamestnanosť v obci, zabezpečiť dohľad nad verejným poriadkom, primárne v priestoroch autobusovej zastávky a v autobuse ako aj zabezpečiť dohľad nad záškoláctvom.

- ◆ Aj na základe opakujúcich sa dotazov zo strany verejnosti a po prerokovaní na obecnom zastupiteľstve začala naša obec zo zberom zeleného odpadu zo záhrad. Zber zeleného odpadu bude fungovať v skúšobnej prevádzke do odvolania na dvoch miestach - pri čističke odpadových vôd a na ulici Záhradnej, na odstavnej ploche pre autobusy. Do veľkoobjemových kontajnerov sa smie vkladať výhradne zelený odpad zo záhrad ako napríklad pokosená tráva, lístie, pevné časti z orezu kríkov a stromov (konáre) nechajte položené vedľa kontajneru. Počas skúšobnej doby budeme zisťovať potreby obyvateľov a pozorovať ako zber funguje a podľa toho budeme primerane reagovať. Zelený odpad zo záhrad je aj naďalej možné odovzdať v kompostárni Svit, uskladniť na obecnom kompostovisku, ktoré sa nachádza (na hnojisku) smerom na Gerlachov, alebo ho zhodnotiť vo vlastnej záhrade. Viac informácií najdete na stránke <https://www.obecbatizovce.sk/aktuality/zber-zeleneho-odpadu-ze-zahrad-824sk.html>.
- ◆ Podarilo sa nám zaradiť cyklochodník BAGER, ktorý spája chotáre Batizoviec a Gerlachova, do kostrovej siete cyklistických trás Prešovského samosprávneho kraja, čo zvýši šance na získanie potrebných financií. Aktuálne hľadáme možnosti financovania jeho výstavby, aby sme pokryli náklady vo výške 1,2 milióna eur.
- ◆ Mrzí nás nešťastná udalosť - požiar, ktorý zasiahol mladú rodinu v Batizovciach. Pri tejto mimoriadnej udalosti zasahoval DHZ, ktorému by sme chceli poďakovať za spoluprácu. Obec Batizovce pomohla zmierniť negatívny dopad na rodinu aj čiastočným preplatením nákladov na likvidáciu odpadu (kompostáreň Svit) a občania

prejavili svoj súcit prostredníctvom dobrovoľnej zbierky, ktorú organizovala p. Simona Chovanová, a v ktorej vyzbierali necelých 1000 eur.

- ◆ Z Úradu splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity sme získali bezmála 20 tisíc eur na odstránenie 130 tonovej skládky, ktorá sa nachádza v okolí rómskej osady.

Čo nás trápí?

- ◆ Narušenie verejného poriadku v areáli školy na Komenského ulici, kde sa mladí ľudia zdržiavajú do neskorých večerných hodín, požívajú alkohol a iné návykové látky a rušia obyvateľov ulice nadmerným hlukom. Z uvedeného dôvodu sa na túto lokalitu zameria aj MOaPS. Na situáciu sme upozornili aj obvodné oddelenie policajného zboru vo Svite, ktoré zintenzívni svoju aktivitu v tejto lokalite. V prípade potreby budeme na situáciu ďalej reagovať.
- ◆ Nelegálne skládky najmä v okolí rómskej osady, avšak výnimkou nie sú ani ďalšie lokality v okolí obce.
- ◆ Znečisťovanie verejných priestranstiev psími exkrementami. Výzývame preto majiteľov psov, aby po svojich domácich miláčikoch vždy odpratali a pomáhali tak udržiavať čistotu verejných priestranstiev.
- ◆ Na alarmujúci stav verejných financií opakovane upozorňuje vláda SR ako aj regionálne združenia miest a obcí. Preklenúť kritické obdobie súvisiace s nedostatkom financií samospráv by mohla pomôcť novela zákona o rozpočtových pravidlách, ktorá by povolila použiť rezervný fond nielen na kapitálové (napr. výstavba MŠ, výstavba cyklochodníka), ale aj bežné výdavky miest a obcí (napr. výdavky na energie, mzdy). Využívanie rezervného fondu na bežné výdavky by mohlo mať negatívny vplyv na rozvoj obcí v dlhodobom horizonte, avšak aj rozpočet našej obce bude musieť flexibilne reagovať na rozhodnutia vlády a stav verejných financií.

Čo nás čaká?

- ◆ Pokračovanie výstavby chodníka do Svitu. Nevyhnutné je však vyšporiadať majetky pod plánovaným

- chodníkom, ktoré majú viacerých vlastníkov (Prešovský samosprávny kraj, Národná diaľničná spoločnosť, mesto Svit)
- ◆ Investícia do dvojtriednej materskej školy, na ktorú obec získala grant v hodnote viac ako 600 tis. eur.
- ◆ Úprava chodníka a výstavba prechodu cez Batizovský potok pri Kreunusa a prečistenie kanalizácie, ktorá si vyžaduje údržbu.
- ◆ Finalizácia monografie o obci, ktorej hlavným gestorom je p. Marián Soják. Počas tvorby monografie sme si opäť uvedomili bohatú históriu našej obce a množstvo významných osobností, ktoré ju formovali. Kniha má obmedzený počet strán, kde je len ťažko podrobne popísať, tak bohatú históriu akou sa môže pýšiť naša obec.
- ◆ Položenie asfaltovej komunikácie na ulicu Cintorínsku, ktorá bude hradená z Úradu splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity. Pôvodná komunikácia je v nevyhovujúcom stave, na ktorý nás opakovane upozorňovala zberová spoločnosť ako aj záchranné zložky, ktoré ju odmietli využívať v pôvodnom stave.
- ◆ Uloženie optického kábla, ktorý bude smerovať do areálu Pyrobatysu po ulici Sládkovičovej, Partizánskej a Osloboditeľov.

- ◆ Budeme pokračovať v spolupráci s Oblastnou organizáciou cestovného ruchu a hľadať nové a zaujímavé aktivity, ktoré by mohli prilákať návštevníkov.
- ◆ Počas orezu konárov 400-ročných líp pri katolíckom kostole sme zistili, že stromy sú napadnuté patogénnou hubou Uhliarikom páleným. Aj napriek tomu, že lípy nemajú vonkajšie znaky napadnutia škodcom, Uhliarik pálený zničil ich vnútro a hrozí nebezpečenstvo ich spadnutia. Aby sme zabezpečili bezpečnosť okoloidúcich, budú musieť byť odstránené.
- ◆ V obci ponecháme nepokosené plochy pre opeľovače. Na nekosených plochách budú môcť rozkvitnúť rôzne druhy kvetov, ktoré poskytujú opeľovačom zdroj potravy - peľ a nektár.

Aj v prvom štvrtroku 2024 mali v Batizovciach nenahraditeľnú úlohu DHZ Batizovce, FSK Batizovce, Klub Žien, KD Sosna a OFK Batizovce. Za spoluprácu a ich aktivity by sme sa im chceli aj týmto spôsobom poďakovať!

Vypracované v spolupráci so starostom obce pánom Gabrielom Bodnárom.

DOBROVOLNÝ HASIČSKÝ ZBOR Batizovce

Začiatkom roka sa uskutočnila výborová schôdza DHZ, ktorej hlavným bodom bolo pripraviť a zorganizovať Výročnú členskú schôdzu a odsúhlasit organizačný tím pre prípravu Hasičského plesu.

Výročná členská schôdza sa uskutočnila dňa 19. januára 2024 v sále kultúrneho domu za účasti členov cvičiacich družstiev, členov výboru, hostí ale aj všetkých členov DHZ, ktorí sa mohli zúčastniť. Zhodnotil sa rok 2023, umiestnenia na jednotlivých súťažiach, kde sme mali zastúpenie v žiackych kategóriách dievčat a chlapcov, kategórii muži a zastúpenie sme mali aj v kategórii ženy CO a muži CO. V priebehu roka 2023 sme mali niekoľko technických výjazdov, uskutočnilo sa previerkové a taktické cvičenie a zorganizovali sme detskú súťaž pre mladých hasičov a prípravku do 8 rokov. V septembri sme organizovali záverečné súťaže dvoch líg a to Podtatranskej hasičskej ligy a Tatranskej fajermanskej ligy. Zároveň prebehlo vyhodnotenie súťažného ročníka. Na záver programu schôdze prebehla diskusia s prihlásenými členmi a schôdza sa ukončila príjemným posedením. V závere januára sme zorganizovali 24. ročník Hasičského plesu, o ktorý bol veľký záujem. Do tanca nám hrala hudobná skupina RE-VIAL a bola pripravená tombola. Začiatkom februára sa uskutočnila výborová schôdza DHZ, kde hlavným bodom bola príprava a organizácia zabíjačky a príprava družstiev na sezónu 2024.

Dňa 10. februára sa v našej obci uskutočnili fašiangy spojené so zabíjačkou. Začiatok fašiangového sprievodu bol presne o 12.00 hodine od hasičskej zbrojnice, kde zároveň prebiehala ochutnávka zabíjačkových špecialít. Pre návštevníkov aj pre našich spoluobčanov bolo pripravené občerstvenie, kultúrny program a bohatá tombola. V polovici februára sa uskutočnila prvá súťaž prípraviek do 8 rokov, ktorá sa konala v Šuňave. Mali sme zastúpenie 1 družstvom dievčat a 1 družstvom chlapcov. Dievčatá sa umiestnili na 4. mieste vo svojej kategórii a chlapci skončili 6. O týždeň neskôr sa uskutočnila druhá súťaž prípraviek v nákupnom centre FORUM v Poprade, kde sme mali tiež zastúpenie. Chlapci sa umiestnili na 6. a 15. miesto a dievčatá na 6. mieste. Tretia súťaž a zároveň neoficiálne Majstrovstvá Slovenska prípraviek

sa uskutočnila v Poprade v priestoroch športovej školy. Naše družstvá sa umiestnili nasledovne: chlapci obsadili 9. miesto a dievčatá 6. miesto. Najbližšia súťaž bude doma v Batizovciach dňa 18. mája pri ZŠ. Členovia výboru boli zagrátulovať členom, ktorí oslávili životné jubileum 50 a 70 rokov. 25.2.2024 sme mali občanmi nahlásený požiar suchej trávy vedľa futbalového ihriska, na ktorý vyrazili traja členovia záhrovej jednotky s technikou Tatra 815. Po obhliadke miesta a následnej kontrole sa členovia vrátili do zbrojnice. Dňa 8.3.2024 nám bol operačným strediskom vyhlásený poplach a výjazd na požiar na Ulici osloboditeľov. Po príchode na miesto sme pomáhali spolu s profesionálnymi hasičmi s hasením a rozbieraním obhorených materiálov. Tretí výjazd v poradí sme mali hlásený od obce a išlo o technický výjazd k upchatej kanalizácii na Partizánskej ulici. Podarilo sa nám spriechnoť upchatú kanalizačnú šachtu. V mesiaci marec sa uskutočnilo školenie prvej pomoci pre členov DHZO, ktoré sa konalo v Hôrke, mali sme tam zastúpenie 3 členmi. Dňa 14. apríla sa uskutočnila previerka pripravenosti DHZO v obci Švábovce, kde sme sa zúčastnili s vozidlom IVECO a v počte 1+3. Prebehli práce na oprave nášho historického vozidla ERENA, kde sa opravili brzdy a skontroloval sa technický stav vozidla. Za odvedenú prácu sa chcem

poďakovať Marekovi Hrebeňárovi, ktorý si našiel čas a dal sa do toho, aby sa ERENA mohla zúčastniť slávnostného sprievodu na oslavách 135. výročia DHZ a oslavách dňa obce v auguste. Začiatkom apríla prebehla výborová schôdza a odzimovanie hasičskej techniky. V hasičskom areáli sa uskutočnila brigáda pri úprave a prerezaní trávnej plochy a nábehovej plochy. Prebiehajú prípravy na súťažnú sezónu

2024. Máme zastúpené družstvá prípraviek, mladých hasičov dievčat a chlapcov, mužov, žien a mužov nad 35 rokov. Veľké nádeje dávame do mužov, aby sa im podarilo v silnej konkurencii a s novou motorkou vyhrať jednu z líg. Chceli by sme sa poďakovať obci Batizovce za poskytnutú dotáciu, ktorá bude použitá na činnosť hasičských družstiev na súťažiach, k zakúpeniu nových dresov, úprave a údržbe hasičského areálu

a hasičského múzea a tiež k zabezpečeniu osláv 135. výročia založenia DHZ. V mesiaci máj sa uskutoční zber železného šrotu, detská súťaž mladých hasičov a prípraviek pri Základnej škole. 11. mája 2024 sa uskutočnia v Poprade oslavy 100. výročia založenia Okresnej hasičskej jednoty č. 25 v Poprade, na ktoré Vás srdečne pozývame.

❖ Veliteľ DHZ, DHZO : **Ľubomír Šoltís**

Marec v MŠ Batizovce

Mesiac marec bol v našej škôlke mesiacom príprav na Veľkú noc a privolávania jari.

S deťmi sme si pripomenuli krásny ľudový zvyk „Vynášanie Moreny“. Morenu sme hodili do potoka, aby sme sa už dlhej zimy zbavili a jar prebudili. Vyprevadili sme ju spevom a tancom, aby sa jej do ďalekého mora cestovalo veselšie. Pripravili sme jarné práce, ktoré spestrili priestory konania celoslovenskej

súťaže v zdobení veľkonočných vajec „Krehká krása Batizoviec“ a techniku vyškrabávania vajíčok tradičným batizovským spôsobom nám ukázal pán Milan Pastrnák, ktorý sa tejto krásnej záľube stále aktívne venuje, a deti si mohli vyškrabávanie vajíčok aj samy vyskúšať. Pred Veľkou nocou sme so zajkom hľadali stratené vajíčka a ozdobili nimi zlatý dážď. Nezabudli sme zaspievať veľkonočné pesničky a naučiť sa veršičky, ktorými dievky privítali svojich kupačov. Už sa tešíme, aké nové zážitky nám prinesie jarné obdobie a prebúdajúca sa príroda.

❖ **Bc. Mária Jaduščáková**
Materská škola Batizovce

Folklórna skupina Batizovce

Rok 2024 sme začali v tradičnom folklórnom duchu a to Kúdeľnou izbou, ktorá sa uskutočnila 6.1.2024. Aj keď organizátorom je Miestny odbor matice slovenskej v Batizovciach, my ako členovia FSk Batizovce, sme každoročnou súčasťou.

Kúdeľná izba je udalosť a tradícia, ktorá sa už dlhoročne uskutočňuje v našej obci. Ide o hudobno-slovné pásmo o zvykoch a tradíciách v kúdeľnej izbe. Je nám ctou byť súčasťou takého predstavenia, lebo si myslíme, že je dôležité uchovávať tradície našich predkov.

Dňa 12.1.2024 sme sa zúčastnili na Plese športovcov v Švábovciach. Týmto dňom sme tak odštartovali ďalší rok vystúpení. Počas večera sme účastníkom plesu spríjemnili náladu našim tancom, spevom, hrou na heligónke a samozrejme aj veselými súťažami v podobe klobúkového tanca pre mužov a fľaškového tanca pre ženy. Veríme, že svoju úlohu na tomto plese sme splnili a všetci účastníci sa poriadne zabavili.

Ďalší víkend 20.1.2024 sme vycestovali do Margecian, kde sa konalo podujatie s názvom Fašengi so susedami. V programe s názvom Všadzi inakši, sme predviedli batizovské slávnostné kroje slobodných dievčat a vydatých žien. Následovala ukážka snímania party a začepenie nevesty. Nakoniec sme sa všetci členovia predstavili v tanečnom vstupe. Bol to iný typ podujatia, ktorého hlavnou myšlienkou bola reprezentácia slávnostných krojov, v ktorej ten náš kroj jednoznačne vynikal. Pomedzi vystúpenia sme stihli byť súčasťou ďalšej zaužívanej udalosti s názvom Fašiangy, ktoré sa konali 10.2. 2024 u nás v Batizovciach. Táto udalosť je spojená so zabíjačkou a fašiangovým sprievodom, ktorého súčasťou sú tradičné masky, chlapi oblečení v unikátnych batizovských krojoch a nadšenci tradícií, ktorí pomáhajú pri obliekaní masiek. Do sprievodu sa pridávajú aj občania a návštevníci obce.

17.2.2024 sa uskutočnila výročná členská schôdza, kde sme zhrnuli všetky dôležité body a pospomínali na vystúpenia a akcie v minulom roku.

Staršie deti z našej folklórnej skupiny vystúpili pre klub Sosna dňa 6.3. 2024 v sále kultúrneho domu, a tým spríjemnili poobedie našim dôchodcom pri príležitosti Medzinárodného dňa žien.

17.3.2024 sa vo Svite konala súťaž pre deti do 16 rokov Vidiečanova Habovka. Aj naša folklórna skupina v nej mala zastúpenie. Súťažilo sa v kategóriách ľudová hudba, inštrumentalisti, spevácke duo, sólisti a spevácke skupiny. V silnej konkurencii sme získali nasledovné umiestnenia: Alexandra Chovanová zlaté pásmo s priamym postupom na krajskú súťaž. Jaroslava Špeldová získala strieborné pásmo, Kvetoslava Šalingová bronzové pásmo, Ela a Nela Michalikove bronzové pásmo. Dievčenská spevácka skupina z Batizoviec získala zlaté pásmo s návrhom na postup. Túto súťaž dievčatá úspešne absolvovali a odišli aj s výborným hodnotením. Na Kvetnú nedeľu sme sa predviedli v našej rodnej obci, kde sa uskutočnila celoslovenská súťaž o najkrajšie veľkonočné vajíčko pod názvom Krehká kráska Batizoviec. Vyhodnotenie súťaže sprevádzali malé a veľké deti svojimi tancami. Ukázali naše veľkonočné zvyky a tradičnú kúpačku. Naši dospelí členovia sprevádzali atmosféru podujatia svojou hrou na heligónkach.

Od Zeleného štvrtka do Bielej soboty prestali zvonit kostolné zvony na znak smútku za ukrižovaným Kristom. V čase, keď kostolné zvony nezvonili, používali sa namiesto nich rôzne rapkáče a klepáče, ktorými chlapci oznamovali začiatok

posvätného ticha. Aj tento rok na Zelený štvrtok 28.3.2024 chlapci z FSk Batizovce zachovali tento starý zvyk a prešli rapkajúc ulicami Batizoviec.

Veľkú noc 2024 sme mali naozaj pestrú. Prvé vystúpenie sme zahájili na Bielu sobotu v Thermal parku Vrbov, kde sme ľuďom ponúkli náš veľkonočný program priamo pri bazéne. Samozrejme, nechýbali ani predčasné kvapky vody, aby boli všetky ženy zdravé. Z Vrbova sme pokračovali na Štrbské Pleso do Hotela Sorea Trigan. Veríme, že sme návštevníkom hotela spríjemnili ich pobyt v Tatrách. Na Veľkonočnú nedeľu sme pokračovali v Gerlachove v Hoteli Hubert a neskôr v Starom Smokovci, kde sme zavítali do Grand Hotela Bellevue. Predstavili sme sa v plnej zostave, vystúpili malé deti, veľké deti a dospelí so svojim veľkonočným programom.

Aj tento rok na Veľkonočný pondelok navštívili našu obec kamery a natočili reportáž, ako chlapci v batizovských krojoch tradične kúpu naše folkloristky studenou vodou nabratou z potoka. Celú reportáž si môžete pozrieť v archíve na TA3.

A na čo sa môžete tešiť v najbližšom období?

Určite to budú naše folklórne slávnosti, ktoré sa uskutočnia 25.5.2024. Všetkých Vás srdečne pozývame a už teraz sa na Vás tešíme!

Taktiež nezabudnite sledovať našu facebookovú stránku, kde pridávame niekoľko záberov z každého vystúpenia a informujeme o najbližších podujatiach. Stačí do facebooku natúkať FSk Batizovce.

Do pozornosti dávame taktiež možnosť čepčenia, ktoré naša folklórna skupina poskytuje. Momentálne prijímame ponuky na rok 2024. Ak by ste práve mali záujem o typické čepčenie alebo poznáte niekoho, kto po tom túži, neváhajte nás kontaktovať v správe na facebookovej stránke alebo na tel.č. +421 907 181 426.

❖ **Rebeka Hudáková,
Lucia Mudráková, Nina Šoltísová**

My zachovávame *TRADÍCIE* a *TRADÍCIE* zachovajú nás

Dňa 6.1.2024 členovia MO MS Batizovce, členovia FSK Batizovce a priaznivci tradičného batizovského folklóru, pripravili 13. ročník hudobno-slovného pásma o zvykoch v kúdelnej izbe.

MO MS ukázal, že nepracuje len s domnienkami, ale s hodnovernými faktami, ako tu žili naši predkovia a to krátkym zostrihom na videoprojekcii našich starých a prastarých rodičov, ktorí boli zachytení na amatérsku kameru. Našou úlohou je zachovať tradície a zvyky v pôvodnej forme. A tak 33 účinkujúcich na javisku zobrazilo život našich predkov od novembra do posledného fašiangu - ako kedysi pracovali, ako sa obliekali, ale aj spoločne zabávali v kúdelnej izbe. Plná sála divákov sa spoločne preniesla do dávnych zimných večerov a mohli vidieť ako sa skutočne spracováva ľan do nitiek na kudeliach, taktiež aj liatie olova na Ondreja, aby sa dievčatá dozvedeli, aké bude mať remeslo ich nastávajúci, ale aj varenie pirohov, aby zistili meno chlapca, za ktorého sa vydajú a rôzne iné zvyky ktoré sa kedysi robili v kúdelnej izbe. No najočakávanejšími boli vždy parobci, s ktorými sa mohli spoločne zabávať pri rôznych hrách a tancovaní. MO MS v Batizovciach týmto ďakuje všetkým sponzorom a všetkým, ktorí sa akýmkoľvek spôsobom podieľali na príprave, organizácii a samotnom zdanom priebehu akcie „Kúdelná izba 2024“.

Všetkým účinkujúcim, ktorí venovali svoj vzácny čas nácvikom a aj tým najmenším, ktorí ukázali krásu batizovského kroja. Obecenstvu, ktoré bolo vnímavé a svojím spontánnym potleskom potvrdilo, že pochopilo hlavnú myšlienku kúdelnej izby. Nielen účinkujúci, ale všetci v hľadisku sa zišli preto, aby vzdali úctu svojim predkom

a takto sa im poďakovali za to, čo pre nás urobili. MO MS vzdáva úctu predkom nie rečami, ale skutkami. To čo robíme je naše ovocie, ale tú ozajstnú chuť či cenu to bude mať až vtedy, keď už tu nebudeme.

❖ MO MS Batizovce

📷 Daniel Faix

V Domove pod Tatrami si klienti nažívajú aktívne

Jednou z dôležitých úloh, realizovaných v zariadeniach sociálnych služieb, akým je aj Domov po Tatrami, je aktivizácia prijímateľov sociálnych služieb. Rôznorodé aktivity s klientmi prispievajú k plnohodnotnejšiemu prežívaniu ich života. Prinášame Vám pohľad na niekoľko takýchto aktivít.

Prvou zaujímavou aktivitou klientov v roku 2024 boli TVORIVÉ DIELNIČKY S VÝTVARNÍČKOU NATÁLIUOU, ktorá sa 3.1.2024 spolu s pani Simonou Eibichtovou a dcérou Stellkou z Mengusoviec venovala prijímateľom sociálnej služby. Z akrylových farieb a farebného trblietavého prášku pod ich vedením klienti tvorili svoje diela a vznikali tak rôzne pestrofarebné obrazy, motýle, dokonca sa podaril aj vianočný stromček.

ZDRAVIE A POHYB boli témou workshopu dňa 12.3.2024, ktoré prezentovala Zdravotná služba Paramed Rescue, o. z.. Klienti sa dozvedeli, aký je prínos akejkoľvek pohybovej aktivity a cieľného cvičenia pre fyzické zdravie človeka. Taktiež aj to, akú úlohu zohráva v prevencii duševných ťažkostí, napríklad pri depresii a úzkosti. Zaujímavým pre klientov bolo, že ľudská psychika sa „teší“ aj prechádzke v prírode. Motivovali klientov, aby si k pohybu vytvorili „kamarátsky vzťah“. Počas praktickej ukážky si nacvičovali obväzovanie ruky a učili sa, koho treba privolať pri páde, čo robiť pri poranení či aké je telefónne číslo na „záchranku“.

15. marca 2024 sa naše CSS zapojilo do aktivity TÝŽDEŇ MOZGU 2024. Prebiehala pod záštitou Slovenskej Alzheimerovej spoločnosti. Pre prijímateľov a zamestnancov sme pripravili podujatie „Týždeň mozgu v našom CSS“, pozostávajúce z prednášky o tom, ako funguje naša pamäť, obohatené o skupinový tréning pamäti na precvičovanie hemisfér, koncentrácie a krátkodobej pamäti s cieľom posilniť kognitívne funkcie. Podujatie viedla PhDr. Kristína Jurčo, sociálna terapeutka, ktorá je aj kvalifikovanou trénerkou pamäti. Tréninky pamäti v Domove pod Tatrami prebiehajú skupinovú a individuálnu formou na každom oddelení pravidelne každý týždeň (PhDr. Kristína Jurčo).

K MEDZINÁRODNÉMU DŇU ŠŤASTIA 20.3.2024 boli klienti obdarovaní milými darčekommi so zdravou bylinkou. Ukrývalo sa v nich venovanie „S láskou vytvorené deviatkami SŠ Mierová 134, Svit“. Tešili sa z návštevy pani riaditeľky školy Ing. Eleny Berezovskijovej, pani zástupkyne a dvoch žiačok o to viac, lebo im tieto darčeky odovzdali osobne. Ako vnímal šťastie jeden z našich klientov? – „Už to je šťastie, keď na nás myslia“.

❖ **Mgr. Beáta Neupauerová**
sociálna pracovníčka CSS

Seniori odporúčajú!

Prichádza slnečná jar, po dlhých chladných mesiacoch je to ako za odmenu. Postupne obmieňame šatníky a dopĺňame ich novými kúskami.

Veľmi podobný princíp platí aj v našom živote, veď prečo si nedožičiť niečo nové aj v seniorskom veku. A tu je presne tá informácia, ktorá môže rozjasniť náš život novými zážitkami. Stačí prekonať bariéru hanblivosti a vyjsť von do ulíc, medzi ľudí. Zastaviť sa pri fontáne, navštíviť galériu či zísť do niektorého z klubov, kde sa stretávajú seniori. Možností je viac, stačí si vybrať tú pre seba najlepšiu.

Jedným z príkladov sú seniorské pobyty v hoteloch značky Sorea. Ide o pobyty, ktoré trvajú šesť dní, teda päť nocí, a zahŕňajú dvanásť procedúr, pohodlné ubytovanie, ale predovšetkým liečebné procedúry v priestoroch ubytovacích a stravovacích služieb a množstvo aktivít, ktoré sú ideálne pre socializáciu seniorov.

Podľa zákonom stanovených podmienok môže dotovaný pobyt vo výške 100

€ využiť dôchodca, ktorý je poberateľom starobného, predčasného starobného a výsluhového dôchodku, pričom nemôže byť zárobkovo činný. O príspevok senior žiadať nemusí. Táto suma je totiž súčasťou ceny pobytu.

Zoznam kúpeľov, ktoré takéto pobyty ponúkajú, zverejní Jednota dôchodcov Slovenska, Konfederácia odborových zväzov SR, Odborový zväz potravinárov v mesiaci apríl 2024, pričom ceny pri pobytoch budú už so zľavou.

Seniori nemusia byť členmi týchto organizácií a môžu si pobyt objednať priamo u poskytovateľov.

Zoznam vybraných pobytov, na ktoré bude možné uplatniť stoeurovú dotáciu, zatiaľ zverejnila len Jednota dôchodcov.

Ide o pobyty v kúpeľných zariadeniach v Turčianskych Tepliciach, vo Vyšných

Ružbachoch, v Lúčkach, Číži, Nimnici, Dudinciach, Bardejove, Novom Smokovci, Trenčianskych Tepliciach, Tatranskej Kotline, Štôsi, Sliachi, Sklených Tepliciach a Piešťanoch. Ceny týchto rekondično-liečebných a kúpeľných pobytov sa pohybujú v škále od 210 do 400 eur po zarátaní dotácie.

Je nová doba, starší ľudia prispievajú ku zvýšeniu kvality života rodiny a nepriamo i celej spoločnosti. Ich skúsenosti a nazeraná múdrosť sú nenahraditeľnými aktivitami pri výchove detí, pomocou dospelým v rodine a prínosom pre celú spoločnosť. Preto potrebujeme efektívne zlúčenú zdravotnú a sociálnu politiku, ktorá bude rozvíjať zdravotné aktivity seniorov.

Čítajte viac: <https://domov.sme.sk/c/23291457/ako-ziskat-dotáciu-100-eur-na-rekreáciu-pre-seniora.html>Jednota

❖ **Mária Handzušová**

Klub žien v dianí našej obce

Nový rok sme začali ako obvykle pečením, varením a obsluhou hostí, a to výpomocou pre MO MS v Batizovciach pri príprave „Kúdelnej izby“. Sme radi že sme mohli pomôcť.

Keďže naše dobroty chutia každému, tak sme pripravili sladké pankušky aj na detský karneval na ľade, za ktorými sa len tak zaprášilo. Zimné obdobie sme zároveň využili aj na prechádzku vo Vysokých Tatrách spojenú s návštevou Ľadového Dómu na Hrebienku.. Koniec fašiangov bol pre nás ďalšou výzvou pre zapojenie sa ku našim „Batizovským fašiangom“, kde sme potešili

návštevníkov chutnou jahňacinkou a krúpovou polievkou z jahňaciny. Týmto sa chceme poďakovať Ing. Františkovi Lizákovi za tento sponzorský dar. Po veselých fašiangových hodoch sme sa kultúrne vyžili aj my, a to návštevou divadelných predstavení v Spišskej Sobote a filmových predstavení. Pred blížiacou sa Veľkou nocou sme pozvali a pripravili pre všetky deti „Veľkonočné tvorivé

dielničky pre šikovné ručičky“. Deti mali možnosť zdobiť veľkonočné vajčka a vyrábať aj rôzne veľkonočné dekorácie, z ktorých sa veľmi tešili. Popri ich kreatívnej práci nemohlo chýbať ani sladké občerstvenie. Naš Klub Žien si pripomenul aj MDŽ s príjemným posedením všetkých našich členiek. Po malom oddychu sme sa rozhodli, že urobíme niečo pre skrášlenie našej obce. Pohrabali sme záhradu pri Batizovskej izbe, taktiež horný detský park a vyzbierali odpadky z niektorých ulíc. Potešil nás záujem o našu Batizovskú Hasičskú izbu, ktoré okrem iných navštívili aj učitelia zo špeciálnych škôl z celého okresu Poprad, ktorých sme oboznámili s našou históriou. Tešíme sa na ďalšiu spoluprácu s obecným úradom a ostatnými organizáciami v našej obci. Ďakujeme našim členkám za skvelú spoluprácu a prajeme im veľa zdravia a síl do ďalších aktivít.

❖ **Anna Kikťová**

História batizovských kostolov

Batizovský kalendár na rok 2024, ktorý sa venuje kostolom, zaujal mnohých z nás. Preto sme sa rozhodli ešte podrobnejšie popísať históriu batizovských kostolov aj prostredníctvom nášho občasnika.

Rímsko-katolícky kostol Všetkých Svätých

Kostol v rokoch 1225 - 1250 postavili mníši ako neskororománsku stavbu. Stavebné úpravy z neskorších období zanechali na kostole stopy v rôznych architektonických štýloch. Prístavba na východnej strane kostola so štrbinovým okienkom bola pôvodne kostnica. V roku 1655 bola zvýšená, zaklenuta krížovou renesančnou klenbou a premenená na kryptu rodu Máriassy. V 18. storočí bol kostol barokizovaný.

Kostol bol od svojho vzniku katolícky. Asi v polovici 16. storočia sa však na Spiši začal šíriť protestantizmus a takmer všetky katolícke kostoly, školy a fary prešli do vlastníctva protestantov. Výnimkou nebol ani batizovský kostol, ktorý evanjelici získali v roku 1547. 28.2.1687 boli kostol, fara aj škola v rámci protireformačného hnutia kráľa Michala vrátené katolíckej cirkvi. Kostol prešiel do rúk evanjelikom na kratší čas (asi 9 rokov) po Tököliho povstaní. Odvtedy však nepretržite slúži katolíckej cirkvi.

Hlavný oltárny obraz

Hlavný oltár zdobí barokový obraz Blahoslavennej Panny Márie Mariatólskej. Tvár panny Márie, ktorá v rukách drží malého Ježiška, nápadne pripomína tvár panovníčky Márie Terézie. Tento obraz vznikol počas barokovej úpravy kostola a bol v roku 1964 zásluhou miestneho farára Ignáca Žembu zrekonštruovaný a osadený do hlavného oltára.

Hlavný oltár

Rímsko-katolícky kostol v súčasnosti

Rímsko-katolícky kostol na fotografii z pred roka 1963

Zvony

Vo veži sú dokopy štyri zvony - dve menšie signálky s priemerom asi 30 cm a dva väčšie zvony, zvon Urban s priemerom 118 cm a zvon Jána Nepomuckého s priemerom 89 cm.

Zvon Urban

Signálky, na ľavo je gotická signálka

Po schátraní benediktínskeho kláštora v Štôle v snahe zachrániť aspoň niečo, veriaci z Batizoviec preniesli do svojho kostola zvon s menom Urban. Slúžil až do začiatku prvej svetovej vojny, počas ktorej sa zvony z kostolov využívali na odlievanie diel. Veriacim sa stratu podarilo nahradiť v roku 1925, kedy sa na nový zvon poskladali po 200 korún. Nový zvon bol uliaty vo firme Hiller Brno a dostal tiež meno Urban.

Nástenné maľby na povale kostola

Kostol mal pôvodne plochý strop a pri barokovom preklenutí stavby sa časť neskororománskych malieb dostala na povale kostola. Nástenné maľby boli na povale kostola

Nástenné maľby

objavené až v roku 1964. Tesne pod korunou muriva sú tri hlavy, pravdepodobne apoštolov. Tmavšími líniami je kontúrovaná tvár a vlasy a farebná výplň svedčí o maliarsko-kresliarskom majstrovstve.

Drevený a murovaný evanjelický kostol

Prvý evanjelický kostol bol v Batizovciach postavený okolo roku 1690 (náčrt podoby kostola FOTO X). V tomto období vznikali na území dnešného Slovenska aj ako ďalšie artikulárne kostoly. Stavbu kostolov kongregáciám kalvinistom a luteránom povoloval dekrét prijatý na Šopronskom sneme v roku 1681. Cieľom dekrétu bolo urobiť ústupok reformátorom a predchádzať náboženským konfliktom. Háčik bol však v tom, že na chrámy, ktoré nepatrili rímskokatolíckej cirkvi, sa vzťahoval dlhý zoznam artikúl, teda príkazov a zákazov. Preto dostali pomenovanie artikulárne. Aj batizovský evanjelický kostol bol artikulárny. Bol celodrevený, bez kovových častí a nemal ani základy a dodnes sa z neho zachovala krstiteľnica.

O storočie neskôr dali František Mariassy a jeho manželka Anna Mária Horvath Stansith postaviť murovaný evanjelický

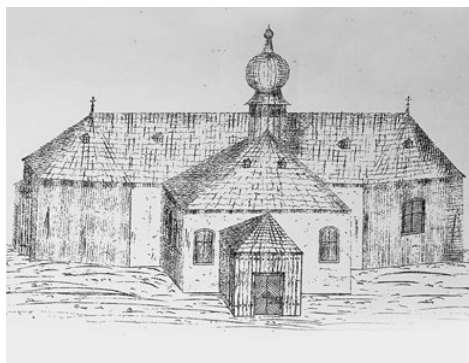

Evanjelický kostol v súčasnosti

kostol, ktorý bol vysvätený v druhú adventnú nedeľu roku 1791. Ich erby dodnes zdobia bočné strany oltárnych podstavcov v evanjelickom kostole.

Čo znamenajú nápisy v evanjelickom kostole?

Hlavný oltár je klasicistický s obrazom zmŕtvychvstania Krista od J. Czanczika z roku 1814

Náčrt dreveného artikulárneho kostola, ktorý sa nachádzal na dnešnej Nálepckovej ulici (na mieste, kde dnes sídli spoločnosť ARJO-HUMANIC SK s.r.o.)

Nápis v kostole

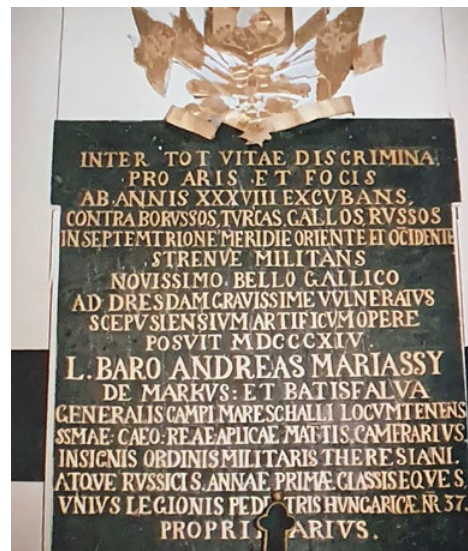

Klasicistický hlavný oltár

Erb rodiny Mariassy a Anny Márie Horvath Stansith de Gradec

“Z nábožnosti naproti Bohu a tým čo sú po Bohu najbližší, na proti milým rodičom ako i naproti cirkvi, drahej matke, pre raz lepší život v synovskej piete a neutíchajúcej oddanosti. František Mariassy z Markušoviec a Batizoviec nar. 20. augusta 1726, zomrel 23 augusta 1789 a Anne Márii Horvath Stansith z Hradca nar. 11. augusta 1717, zomrela 1. januára 1810.“

Hlavný oltár zozadu

Hlavný oltár zozadu:

“Uprostred tak mnohých nebezpečenstiev života bojujúc za Boha a vlast počas 32 rokov proti Prusom, Turkom, Francúzom, Rusom, na severe i juhu, východe, západe, horlivo v poslednej francúzskej vojne pri Drážďanoch ťažko ranený dal postaviť tento oltár pomocou spišských umelcov slobodný barón Ondrej Mariassy z Markušoviec a Batizoviec, poľný maršal, miestodržiteľ, komorník svätého cisársko-kráľovského apoštolského veličenstva, rytier vojenského radu Márie Terézie a ruského radu sv. Anny prvej triedy a vlastník 37. uhorského pešieho pluku”

Kazetelnica

“Po skončení poslednej francúzskej vojny s uchvatiteľom Napoleonom r. 1815 na pamiatku najlepších svojich rodičov vystavil roku 1816 Andreáš Mariassy”

Na prednej strane je erb rodiny Mariassy s krížom vyznania

❖ Cyril Františka

Renesančná krstiteľnica zo 16. storočia zachovaná z artikulárneho kostola

Renesančná krstiteľnica zo 16. storočia zachovaná z artikulárneho kostola

KľúčIQ Escape Room:

miestnosť plná hlavolamov, hádaniek a zábavy v Batizovciach

Escape room je uniková miestnosť, z ktorej sa hráči snažia dostať von prostredníctvom riešenia hlavolamov a hádaniek. Denisa a Michal Dunajskí priniesli tento nevšedný zážitok do našej obce. V Batizovciach minulý rok otvorili Hounded room (anglický preklad prekliata izba) a do konca roka 2024 tu chcú otvoriť ďalšiu Escape room the Hangover (anglický preklad po opici). V rozhovore nám porozprávali aj o tom, ako sa takáto izba tvorí, s akými typmi úloh sa hráči musia popasovať, či kto tvorí ideálny tím.

Minulý rok ste v Batizovciach otvorili Escape room, čo to vlastne je?

Escape room, v preklade uniková izba, pri-náša unikátny zážitok, na ktorý tak skoro nezabudnete! Cieľom tímu, ktorý do unikovej izby príde, je spolupracovať, hľadať indície, riešiť najrôznejšie hlavolamy či zaujímavé hádanky a nakoniec tak uniknúť z miestnosti späť do reality.

Pre koho je uniková izba vhodná?

Pre všetkých, ktorí sú ochotní potrápiť si mozgové závitky. Navštíviť nás môžu dvojice aj tím pozostávajúci z 3 až 5 hráčov. Je vhodná pre celé rodiny, páry, partie kamarátov, známych a kolegov z práce. Naša hra nie je vekovo obmedzená. Deti do 12 rokov

však musia prísť v doprovode dospelých osoby. Na to, aby sa tím dostal z izby von, musí vyriešiť rôzne typy úloh, ktoré dávajú každej osobe šancu stať sa hrdinom. Rôznorodosť v tíme je preto len a len prínosom.

S akými typmi úloh sa musia hráči popasovať, aby sa dostali z izby von?

Každá Escape room je iná a má iné typy úloh. V batizovskej Escape room natrafíte na lineárne hádanky, to znamená, že úlohy sa riešia v poradí. Ďalším typom hádaniek sú zberné hádanky, ktorých hlavným cieľom je zbieranie vecí. Tento typ hádaniek si užívajú najmä najmladší návštevníci, ktorí ešte nemajú zmysel

pre logické úlohy, ale majú skvelý pozorovací talent. U nás si tiež vyskúšate aj viacero typov zámkov.

Keď som si prvýkrát prečítala názov Vašej unikovej izby Hounded room, tak sa mi to hneď spojilo s niečím strašidelným. Majú sa návštevníci pred vstupom báť? Aký je príbeh vašej izby?

Pred samotným začiatkom hry vám prítomný gamemaster, osoba, ktorá návštevníkov sprevádza celou hrou, vysvetlí pravidlá a objasní ako hra funguje. Bez obáv, na našu hru netreba žiadne špeciálne schopnosti. To, čo potrebujete ku hre, je tímová spolupráca, všímavosť, komunikácia a "sedliacky rozum". Príbeh našej Hounded room je, že rodinný priateľ vás žiada o láskavosť. Izba ich dcéry sa v poslednom čase stala stredobodom mnohých podivných aktivít. Búchanie dverí, zničené

Batizovské zvony zaujali mladých nadšencov - zvonárov

Skupina mladých nadšencov, zvonárov, ktorá vo voľnom čase mapuje zvony na území Slovenska, navštívila aj Batizovce. Okrem vlastného obohacovania si vedomostí a skúseností, sa snažia konkrétne zvony pomocou fotiek a videí priblížiť aj ostatným ľuďom. Pri zvonoch skúmajú najmä ich históriu, kovolejársku činnosť zvonolejárov v minulosti, akustické vlastnosti zvonov, ich stav a podobne. Čo sa týka Slovenska, tak najmä Spiš je v rámci zvonov veľmi výnimočná oblasť. Práve na Spiši bola založená prvá seriózna zvonolejárska dielňa na Slovensku, čo sa odráža aj na samotných zvonoch v tomto regióne. Batizovce nie sú žiadnou výnimkou. Oba chrámy disponujú dokopy šiestimi zvonmi a, paradoxne, každý jeden z nich pochádza od iného zvonolejára. Aj napriek tomu tvoria jedinečný a zladený hlahol, ktorý miestnych obyvateľov sprevádza už od nepamäti.

© Vladimír Andráš

a levitujúce hračky. Zbalili si všetky veci a opustili dom. Dúfajú, že sa vám podarí zastaviť posadnutý predmet a budú sa môcť vrátiť domov. Každý sa bojí niečo iného. Ale v našej miestnosti to zatiaľ zvládli všetci, aj detičky. V miestnosti sa nenachádzajú žiadne živé postavy ani živé zvieratá. Máme tam kamery a mikrofóny, takže sa staráme o vašu bezpečnosť.

Prečo ste sa rozhodli priniesť únikovú izbu do Batizoviec?

Ako tisíce ľudí po celom svete, tak aj nás zaujali únikové miestnosti. Práve preto sme sa rozhodli, nielen pre miestnych, ale i pre širokú verejnosť, pripraviť tento zážitok aj my. S manželom sme milovníci Escape roomov už 10 rokov. Jednoducho milujeme zábavu a Escape room nám pomôže uniknúť z reality a zbaviť sa stereotypu. V roku 2019 sme postavili v Batizovciach domček a videli sme, koľko veľa mladých rodín, tu býva a preto sme videli príležitosť tu priniesť niečo nové, čo stále mnoho ľudí na Slovensku ešte nepozná. Minulý rok sme vďaka pánovi starostovi našli vhodný priestor a po výhre verejnej súťaže sme sa pustili do budovania našej prvej Escape room.

Navrhovali ste izbu sami? Odkiaľ ste brali inšpiráciu? Aký je proces navrhovania úloh, hlavolamov a celého dizajnu izby? Na čo je potrebné myslieť pri tvorbe únikovej izby?

Áno, celú izbu sme navrhli aj vybudovali s manželom sami. Keďže máme za 10 rokov prejdenej veľa miestností, mali sme dostatok inšpirácií. Prvým krokom je nájdenie vhodného priestoru a potom už prispôbenie úloh danému priestoru. Po získaní priestoru už začalo hľadanie vybavenia a doplnkov, aby všetko pasovalo k danej téme. Úlohy sme riešili priebežne, niekedy nás počas dňa v práci napadlo niečo, čo sme si rýchlo zapísali. Najťažšie

Jednoducho milujeme zábavu a Escape room nám pomôže uniknúť z reality a zbaviť sa stereotypu.

je vymyslieť dostatok úloh, aby to bolo zvládnuťelné do 70 minút, a aby úlohy na seba nadväzovali a dávali zmysel. Hounded room sme pripravili tak, aby ku nám mohli prísť úplní začiatčníci aj skúsení hráči. A nikto sa nemusí báť, že z našej miestnosti nevyjde, ak je potrebné, game-master vždy pomôže pomocou nápovedí.

Aké typy hráčov a hráčiek pozorujete vo svojej únikovej izbe? Aká kombinácia ľudí tvorí ideálny tím?

Analytik - milovník hádaniek a hlavolamov a matematik. Presne ten typ hráča, ktorý sa hodí do každého Escape roomu. Silák - občas do miestnosti príde hráč, ktorý má na všetko iba jedno riešenie - hrubú silu. Samozrejme, vždy hráčov na začiatku varujeme, že na nič netreba vyvíjať nadprirodzenú silu. Dozorca - šéf tímu, samozvaný alebo menovaný demokraticky. Svoju úlohu berie vážne a svoj tím ženie v ústrety úspechom nech sa deje čo sa deje. Občas kvôli nemu dosť zhutne atmosféra hry.

Prieskumník - tento typ hráča vrazí do miestnosti a od prvých sekúnd všetko prehľadáva, posudzuje, skúma, ohmatáva. Potrebný človek, aj keď občas zabúda premýšľať o úlohách.

Pretekár - sú ľudia, ktorí sa pretekajú vždy a všade. Escape rooms majú zvyčajne dopredu naštudované, zoznámili sa s rekordnými tabuľkami hry a ženú sa za najlepším časom.

Pozorovateľ - často sa nájde "Pán Tichý", ktorý len postáva v kúte miestnosti a všetko pozoruje. Možno mu aj napadne nejaké riešenie hádanky, ale nechá si ho pre seba.

Zámočník - rodený riešiteľ hier, prirodzený talent, ktorý vojde do miestnosti zbadá prvý zámok a tipuje kód bez vyriešenia úloh.

Nováčik - nesmelý človek, ktorý sa ocitol... vlastne ešte nevie kde poriadne. Rád by pomohol, ale má aj strach niečo pokaziť. Ideálny tím je kombinácia všetkého ale najlepší tím je ten, ktorý komunikuje a nepoháda sa.

Pre obyvateľov obce Batizovce máme zľavu 10% z ceny vstupného (po preukázaní sa OP). Pred príchodom je potrebná rezervácia aspoň 24 hodín vopred telefonicky 0902 512 775 alebo mailom kluciq.escaperoom@gmail.com. Tešíme sa na Vašu návštevu!

❖ Aneta Žugecová

Jarný kvíz

Piatok, 11. apríl, patrilo fanúšikom vedomostných súťaží. V sále KD sa konala už šiesta edícia súťažno-zábavného vedomostného kvízu. Precvičiť si mozgové závitky prišlo takmer 50 súťažiacich v 9 tímoch, na ktorých čakalo 55 otázok z rôznych kategórií. Bodové rozdiely medzi tímami boli minimálne a o umiestnení rozhodovala v niektorých prípadoch aj jedna správna odpoveď. Najviac sa napokon darilo tímu Starej bar, na druhom mieste sa umiestnili Nezábudky a tretie miesto obsadilo družstvo Krátka púť.

Pre všetkých bolo pripravené občerstvenie, za ktoré ďakujeme Klubu žien. Poďakovanie rovnako patrí aj obci Batizovce za poskytnutie vecných cien pre víťazov a účastníkov kvízu. Zároveň si Vás dovoľujeme aj touto cestou pozvať na ďalšiu akciu komisie športu a mládeže - súťaž o najlepšie batizovské pirohy, ktorá sa uskutoční v sobotu 20. júla.

Tešíme sa na Vás všetkých!

❖ Peter Hutník

Obyvatelia Tatier – Kamzík vrchovský tatranský

*Kamzík vrchovský tatranský (*Rupicapra rupicapra tatrica*) je poddruh kamzíka vrchovského, ktorý je pôvodný a charakteristický pre Vysoké Tatry a Karpaty. Tento horský cicavec je známy svojou odolnosťou voči drsným klimatickým podmienkam a schopnosťami pohybovať sa v ťažko prístupnom teréne.*

V dôsledku intenzívneho lovu a straty prirodzeného prostredia bol kamzík v minulosti na pokraji vyhynutia. Vďaka ochranným opatreniam a programom na ochranu prírody sa populácia tohto poddruhu v posledných desaťročiach stabilizovala a momentálne je považovaná za menej ohrozenú.

Kamzík sa vyskytuje predovšetkým v horských lesoch subalpínskej a alpínskej zóny Vysokých Tatier. Preferuje predovšetkým otvorené skalné oblasti, ktoré mu poskytujú nielen potravu v podobe lišajníkov, tráv a bylín, ale tiež útočisko pred predátormi. Jeho schopnosť vyhľadávať potravu a prežívať aj v zimných mesiacoch, kedy je krajina pokrytá snehom, je obdivuhodná a ukazuje na vysoké prispôbovacie schopnosti tohto poddruhu. Kamzíky žijú v skupinách, ktoré behom letných mesiacov môžu predstavovať až niekoľko desiatok jedincov. V zimnom období sú skupiny obyčajne menšie. Ruja u kamzíkov prebieha na jeseň, kedy sú samce teritoriálne a súperia medzi sebou o priazeň samíc. Samice rodia na jar jedno až dve mláďatá, ktoré rýchlo naberajú na hmotnosti a učia sa pohybovať po náročnom teréne, čo je kľúčové pre ich prežitie.

Populácia kamzíka v súčasnosti čelí

niekoľkým hrozbám, medzi ktoré patrí strata prirodzeného prostredia, narušovanie ekosystémov turistami a potenciálne riziko kríženia s inými poddruhmi kamzíka vrchovského. V snahe o záchranu tohto poddruhu bolo zavedených niekoľko ochranných programov vrátane regulácie lovu, monitorovania populácie a obnovy prirodzeného prostredia. Tieto iniciatívy sú kľúčové pre zachovanie biologickej diverzity a udržania zdravej populácie kamzíka vrchovského tatranského pre budúce generácie

Zaujímavosti o kamzíkovi

- ◆ Kamzíky sú veľmi dobre prispôbené na život vo vysokohorských oblastiach, kde sa musia vyrovnávať s extrémnymi teplotami, nedostatkom potravy a predátormi. Ich huňatá srst im poskytuje izoláciu, zatiaľ čo ich špeciálne kopýtka im umožňujú pohyb po strmých skalách s neuveriteľnou presnosťou
- ◆ Kamzíky sa dožívajú pôsobivého veku, často viac ako 20 rokov, avšak ich život je neustálym bojom o prežitie. Okrem prirodzených predátorov ako sú orly a rysy, čelia aj rôznym antropogénnym hrozbám. Strata prirodzeného prostredia, zmena klímy a nelegálny lov
- ◆ Kamzík vrchovský tatranský je národným symbolom Slovenska a jeho obrázok sa objavuje na mnohých turistických suveníroch
- ◆ Vzhľadom k jeho ekologickému významu a vzácnosti je vyobrazenie kamzíka chránené zákonom a nesmie byť používané bez povolenia pre komerčné účely

◆ Marek Mlynský

Umelec Peter Mlynský:

Fascinuje ma rôznorodosť a individualita ľudských črt

V ďalšom zo série rozhovorov nám Peter, ktorý pochádza z Batizoviec, odpovedal na otázky o svojej umeleckej tvorbe a predstavil projekt, ktorý spája udržateľnosť, sociálnu prácu a umenie.

Akej tvorbe sa venujete a odkiaľ čerpáte inšpiráciu?

V mojej tvorbe sa tematicky najviac venujem umeleckým portrétom, pretože ma fascinuje rôznorodosť a individualita ľudských črtových charakteristík. Som ovplyvnený street-artovou kultúrou a v mojej kreatíve sa venujem hlavne umeleckým abstraktným portrétom. Pracujem s rôznymi technikami, pretože ma baví rôznorodosť rozličných štýlov a ich vzájomné prepojenie na plátne, aj keď prevažne maľujem sprejmi a akrylom. Čo sa týka inšpirácie, tak tú čerpám z prírody a života.

Kedy a ako ste s ňou začali?

Umeleckej maľbe sa venujem cca 4 roky ale úplne začiatky boli cca 8-9 rokov dozadu.

Svoju kreativitu využívate aj v projekte "Nábytková banka". O aký projekt ide?

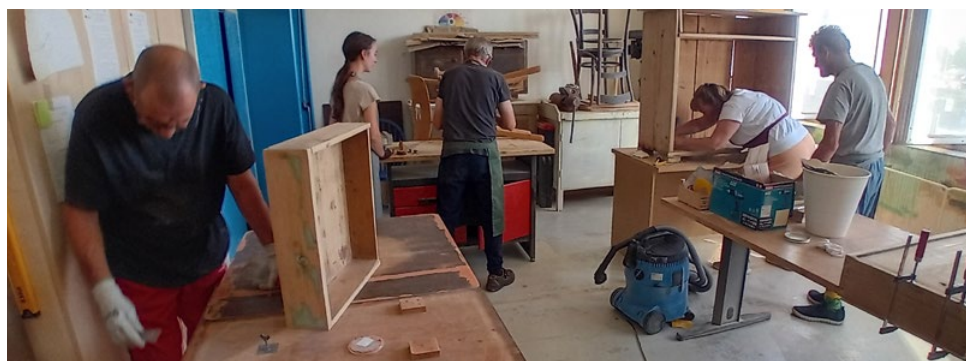
Projekt nábytková banka vznikol začiatkom roku 2023. Išlo hlavne o víziu spojiť sociálnu prácu s udržateľným spôsobom života, umeleckou pridanou hodnotou a ekológiou. Projekt vznikol pod Trnavskou Charitou, kde dlhodobo pracujem ako sociálny poradca. Takže som sa k tomuto projektu dostal skrz moju profesiu sociálneho poradcu a kreatívca, keďže sa venujem aj maľovaniu.

Nábytková banka
spája sociálnu prácu
s udržateľným spôsobom
života, umeleckou pridanou
hodnotou a ekológiou

Čo je cieľom projektu?

Hlavným cieľom bolo vytvoriť pracovné podmienky pre ľudí, ktorí majú problém so zamestnanosťou, závislosťami, bývaním a sú ohrození chudobou. Zároveň sme chceli aktivizovať širšiu verejnosť a zvýšiť povedomie o obehovej ekonomike a udržateľnom štýle života.

PETER MLYNSKÝ

je rodený Batizovčan, ktorý v obci žil do svojich 19 rokov. Momentálne žije už 12 rokov v Trnave. Dostal sa tam prostredníctvom štúdia sociálnych služieb a poradenstva vo verejnej správe na Univerzite sv. Cyrila a Metoda. Aktuálne sa v rámci práce venuje ľuďom bez domova a drogovu závislým. Profesiou špecializovaného sociálneho poradcu v Trnavskej Arcidiecéznej Charite vykonáva už asi 6 rokov. Taktiež sa aktívne venuje umeleckej maľbe a maľbe na zákazku, aj keď to nikdy neštudoval. Hovorí, že táto práca je zároveň aj jeho hobby.

Práve vďaka našej službe ľudia nemusia svoj starý nábytok vyhadzovať, ale naopak im ho vieme prerobiť podľa predstáv a stáva sa tak znovu použiteľný s pridanou umeleckou hodnotou. Podarilo sa nám tým pádom spojiť sociálne služby, kreativitu a udržateľnosť. Zároveň sme chceli ukázať našim klientom (ľuďom ohrozeným chudobou) skrz pracovnú terapiu, že nepatria do starého železa, ale naopak, že sú stále schopní a potrební. Naši klienti tak popri práci v dielni, kde pracovali na zaujímavých kreatívnych výzvach, riešili aj svoje individuálne problémy (hľadanie zamestnania, liečenie závislosti, zlé vzťahy, dlhy atď.) so sociálnym pracovníkom, psychológom a pracovným terapeutom. V rámci projektu tvoríme 4-členný tím, ktorý pomáha ľuďom integrovať sa. Naším hlavným mottom je Repas nábytku Reštart života.

Petrovu umeleckú tvorbu si môžete pozrieť aj na jeho instagramovom a facebookovom profile:

@peterzazracny
@peterzazracny

❖ Aneta Žugecová

Na skok do minulosti alebo tiež sa narodili v Batizovciach

Daniel Kanka

*** 15. december 1776, Batizovce – † 31. máj 1850, Hinterbrühl bol slovenský pedagóg a autor učebníc.**

Do roku 1790 študoval na gymnáziu v Banskej Bystrici, následne absolvoval štúdium filozofie a teológie na Evanjelickom lýceu v Bratislave a od roku 1799 študoval na univerzite vo Wittenbergu. Od roku 1801 pôsobil ako učiteľ syntaxe a rétoriky v Štítniku. V roku 1804 sa stal rektorom gymnázia v Banskej Bystrici, v rokoch 1817 – 1824 pracoval ako rektor a profesor gymnázia v Modre a v rokoch 1824 – 1844 bol profesorom dogmatiky na evanjelickom teologickom ústave vo Viedni. V roku 1844 odišiel do penzie. Je autorom pedagogických príručiek a učebníc z oblasti lingvistiky (napr. *De studio linguarum*, Banská Štiavnica, 1810) a prírodných vied. Názorovo vychádzal z uhrofilskej orientácie. Zosobášil sa so Zuzanou rod. Privickou, s ktorou mal syna Karola Kanku.

Zdroj: https://sk.wikipedia.org/wiki/Daniel_Kanka
https://hu.wikipedia.org/wiki/Kanka_Daniel

Ján Radvanský

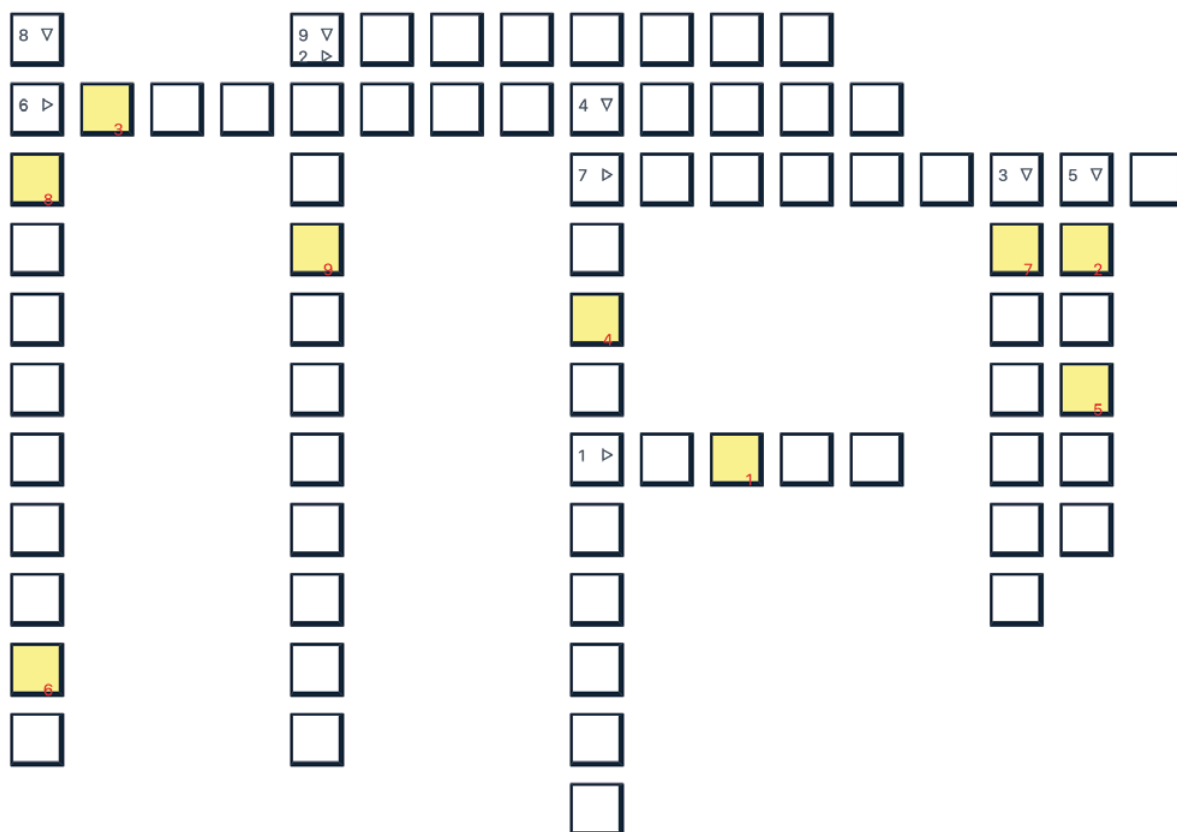
*** 2. 12. 1666, Batizovce – † 7. 4. 1738, Banská Bystrica-Radvaň bol krajinský hodnostár a statkár.**

Jeho otcom bol Juraj Radvanský, matkou Janka Katarína, rod. Mariássy. S manželkou Annou Máriou rod. Szentiványi mal dvoch synov: Ladislava a Juraja. V roku 1683-1685 študoval na evanjelickom kolégiu v Prešove. Hospodáril na rodových majetkoch v Banskej Bystrici-Radvani. V roku 1685 opustil školu a vstúpil do povstaleckej armády proti Habsburgovcom. Po potlačení Tökölyho povstania ho spolu s otcom v Banskej Bystrici-Radvani zaistil a postavil pred mimoriadny súd v Prešove generál Caraffa, po otcovej poprave ho prepustili. V roku 1703 sa stal blízkym spolupracovníkom vodcu stavovského povstania Františka II. Rákoczyho, od r. 1704 bol komisárom v Sedmohradsku. Po uzavretí Satmárskeho mieru a amnestii sa vrátil domov. Na jeseň 1712 ho v Kremnických vrchoch ozbil Juraj Jánošík aj so svojou družinou. Bol vyslancom Zvolenskej stolice na uhorských snemoch 1712-1715, 1722-1723, 1728-1729, na ktorých obhajoval záujmy protestantskej šľachty. Je autor životopisných denníkov, v ktorých opísal zážitky z prešovského väzenia, otcovej popravy a prešovských jatiek (vyšli r. 1870 v *Magyar Polgár Náptára*). Jeho lyrické verše spolu s jeho životopisom vydal Belo Roku. Po roku 1697 a 1711 bol podžupanom Zvolenskej stolice.

Zdroj: [https://sk.wikipedia.org/wiki/Ján_Radvanský_\(1666\)](https://sk.wikipedia.org/wiki/Ján_Radvanský_(1666))

❖ Janka Hudáková

Tajnička

Otázka

- 1 Zvon, ktorý bol prenesený do batizovského rímskokatolíckeho kostola zo schátraného mengusovského kláštora sa volá
- 2 Obdobie od Troch kráľov do Popolcovej stredy sa volá
- 3 Batizovský katolícky kostol sa volá Kostol všetkých
- 4 Evanjelický drevený kostol, ktorý stál v Batizovciach, sa volal aj
- 5 Horský cicavec, ktorý žije vo Vysokých Tatrách a stal sa aj ich symbolom, sa volá

- 6 Koľko rokov ubehlo od založenia DHZ Batizovce?

- 7 V Batizovciach sa narodil aj krajský hodnostár a statkár, ktorý vstúpil do povstaleckej armády proti Habsburgovcom. Volal sa Ján
- 8 V Batizovciach ponúka nevšedný zážitok plný hlavolamov a hádaniek úniková miestnosť, ktorá sa volá aj
- 9 Ako sa volá hĺbkové potápanie bez prístrojov len so zásobou vzduchu v pľúcach?

Riešenie

Omaľovánka

Freediving pod Tatrami

Sloboda, ľahkosť a "božský pokoj". Aj takto opisujú freediving športovci, ktorí sa pri potápaní spoliehajú len na svoje telo, myseľ a pomáhajú si vrozeným potápačským reflexom. Freediveri sa potápajú bez dýchacieho prístroja, len so zásobou vzduchu v pľúcach. K rozšíreniu povedomia o bezpečnom freedivingu na Slovensku výrazne prispel Juraj Karpiš, ktorý založil Slovenskú asociáciu freedivingu. Postupne komunita freediverov vznikala najmä na západnom Slovensku a dnes si tento netradičný šport získava nadšencov aj v našom regióne. O freedivingu sme sa rozprávali s predsedom klubu Slovakia Freedive Team (SFT, angl. Slovenský freedivingový tím), inštruktorom a vedúcim lokálnej výuky freedivingu Tomášom Presselom a prednostom obecného úradu Batizovce Vladimírom Belákom, ktorý sa tomuto športu venuje od minulého roka.

Freediving majú všetci prirodzene v sebe, aj keď väčšina o tom zatiaľ ešte nevie

"Život vznikol vo vode. Aj po tom, ako sa rozšíril na suchú zem, sa niektoré živočíchy pravidelne vracali pod vodnú hladinu, napríklad pre potravu. A niektoré kmene ľudí takto žijú dodnes. Vďaka tomu majú ľudia, podobne ako aj iné cicavce, vrozený takzvaný "diving-reflex". "Ide o prirodzený potápačský reflex, ktorý sa dá aktivovať pobytom pod vodou a stáva sa intenzívnejším pravidelným freediverským tréningom," opisuje freediving predseda SFT Tomáš. Práve prirodzený potápačský reflex pomáha freediverom zotrvať pod hladinou. Svetová špička freediverov sa potápa do hĺbky takmer 140 metrov len s použitím plutiev. Tomášov rekord je 79 metrov. Používanie pomocného zariadenia

tzv. "sledu", umožňuje ešte hlbšie ponory. Tento "podvodný výťah" pomohol Herbertovi Nitschovi dosiahnuť doposiaľ najhlbší úspešný ponor na jeden nádech na svete, a to až do hĺbky 214 metrov.

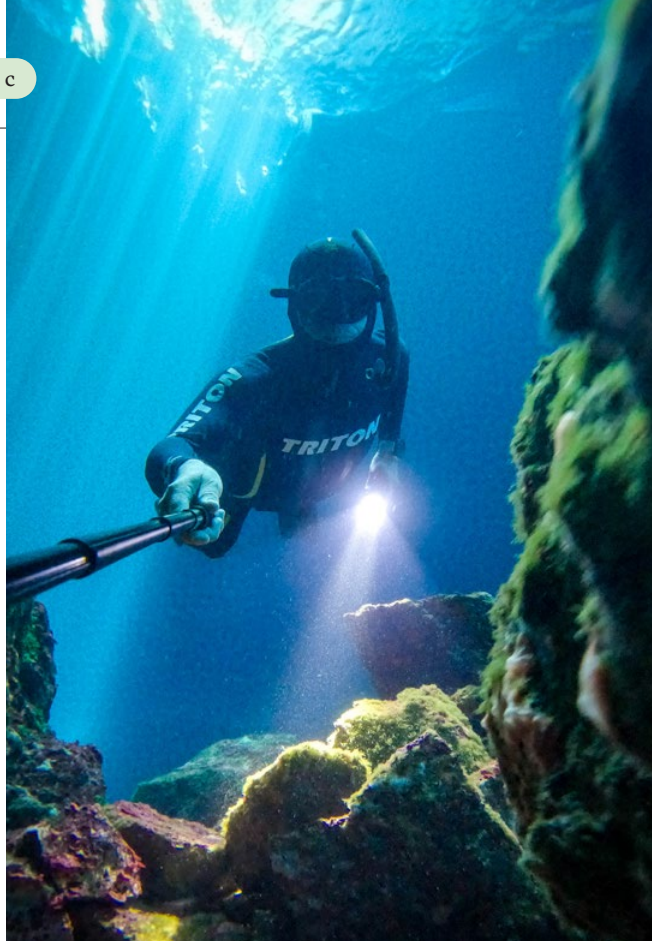
Freediveri sa nikdy nepotápajú sami

Predstava o potápaní sa bez dýchacieho prístroja vzbudzuje v mnohých ľuďoch otázky o bezpečnosti. "Najväčšie riziko pre freediverov je rozhodne strata vedomia pod vodou," uznáva Tomáš. Strata vedomia, tzv. blackout, môže byť spôsobený nedostatočným okysličením mozgu pri zadržanom dychu. Blackout je obranný mechanizmus, pri ktorom sa telo dostáva do režimu maximálneho šetrenia kyslíka. Jeho cieľom je zachrániť potápača pred utopením. Trvá zvyčajne niekoľko sekúnd a v tejto podobe ne spôsobuje freediverovi žiadne dlhodobé

zdravotné komplikácie. Aj keď sa nestáva často, hrozí pri každom ponore, a preto je jedným zo základných pravidiel freediverov, že sa potápajú len v prítomnosti skúseného parťáka, ktorý vie pohotovo reagovať, a v prípade straty vedomia potápača vytiahne nad hladinu. "Preto by som rád upozornil, aby nikdy nikto neskúšal zadržiavanie dychu pod vodou osamote, bez dozoru iného, certifikovaného freedivera," dodáva Tomáš.

Človek sa musí naučiť pod hladinou relaxovať, aj keď má prirodzene pocit, že sa ide utopiť

Predseda SFT tvrdí, že väčšina freedivingu je práca s hlavou a tréning relaxácie. Človek sa musí vedome naučiť ovládať svoje telo a prekonať svoj prirodzený inštinkt dostať sa nad hladinu. Zvyšná časť zahŕňa prácu s kondičkou, technikou potápania a plávania, následne vybavenie a budovanie si zázemia. "Technika relaxácie, dýchania a práce s hlavou sa dajú potom premietnuť jednak do bežného života, ale zároveň aj do iných športov," opisuje Tomáš to, ako mu poznatky nadobudnuté pri freedivingu pomohli pri behu. "Veľa záujemcov o kurz freedivingu za nami dokonca prichádza s tým, že sa ani nepotrebnú potápať, ale chcú sa naučiť relaxáciu a dychové cvičenia, ktoré robíme." Freedivera nájdeme aj v Batizovciach. Je ním prednosta obecného úradu Vladimír Belák, ktorý mal k vodným športom vždy

blízko. Minulý rok absolvoval svoj prvý certifikačný kurz v najstaršej freediverskej škole na Slovensku a získal tak oprávnenie vykonávať tento šport v okruhu registrovaných a certifikovaných freediverov. Dodnes sa mu podarilo dotknúť hĺbky až 33 metrov.

Ako ste sa k tomuto športu dostali?

Už v minulosti som o tomto športe veľa čítal a vždy ma fascinovalo, ako môže ľudské telo fungovať. Veď uznajte – ponoriť sa do 100 a viac metrovej hĺbky na jeden nádech a bezpečne sa vrátiť na hladinu s pocitom neuveriteľného zážitku? Fascinovalo ma to a stále ma to fascinuje. Oslovil som preto predsedu klubu SFT Tomáša Presesela s otázkou, či je tento šport vhodný aj pre mňa. Tomáš sa zasmial, že tento šport je vhodný takmer pre každého. Tak a bolo rozhodnuté. Išiel som na kurz.

Čo vás na tomto športe láka?

Pre mňa ide o extrémny šport bez adrenalínu. Je rozhodujúce sa potápať v absolútnom pokoji a doslova nechať na hladine všetky emócie z celého dňa, tie negatívne aj pozitívne. Je potrebné sa úplne upokojiť, spomaliť svoj tep, užiť si vodu a „božský klud“ pod hladinou. Len ja a voda. Tiež ma upútali možnosti ľudského tela a jeho fungovanie v hĺbkach. V neposlednom rade som sa pri tomto športe vždy stretol s úžasnými ľuďmi a čas strávený v ich prítomnosti je na nezaplatenie.

Aké sú možnosti potápania v našom okolí? Kde trénujete?

Freediving sa trénuje viacerými spôsobmi, avšak nikdy nie osamote. Plaveckú časť, techniku plávania s plutvami a dynamickú apneu (plávanie pod vodou) trénujeme v popradskom plaveckom

Napríklad ponoriť sa do 100 a viac metrovej hĺbky na jeden nádech a bezpečne sa vrátiť na hladinu s pocitom neuveriteľného zážitku? Fascinovalo ma to a stále ma to fascinuje

bazéne. Samotné tzv. hĺbky a techniku vyrovnávania tlaku trénujeme napríklad na Kvetnici (bývalý lom Kvetnica), kde je hĺbka presahujúca 22 metrov. Jediné tréningy, ktoré môže freediver vykonávať aj osamote, je tzv. suchá statika. Tá sa dá trénovať v pohodlí domova, doslova na gauči. Nie je to moja obľúbená činnosť, ale aj takýto tréning je potrebný. Okrem toho sa venujeme dychovým a strečingovým cvičeniam. Slovensko je však malá krajina a trénovať tento šport je možné aj na jazere Veľké Košariská, ktoré má hĺbku až 40 metrov. Možnosti profi tréningu nám poskytuje poľský projekt Deepspot. Ide o špecializovaný bazén v blízkosti Varšavy s hĺbkou až 45 metrov, ktorý je určený práve na potápanie a freediving.

Čo je pre vás najväčšou výzvou vo freedivingu?

Keď som sa tomuto športu začal venovať, ani vo sne mi nenapadlo, že sa aj ja zvládnem spustiť hlbšie ako 2 metre pod hladinu. Výsledky sa však dostavili pomerne rýchlo, aj keď pre mňa nie sú rozhodujúce. Najväčšou hodnotou je zistenie, že všetko, čo som sa na kurze a tréningoch naučil, v praxi funguje. V našom klube SFT sa nehráme na nováčikov a šéfov či majstrov. Sme si rovní a aj skúsenejší sa veľmi rád postará o úplného začiatníka. Každý ide do takých hĺbok, aby sa cítil komfortne a bezpečne a má toľko času, koľko potrebuje.

Máte nejaký potápačský sen alebo cieľ?

Mojím snom je navštíviť morskú lokalitu a potápať sa na otvorenom mori v nádhernej a priesvitnej vode, napríklad v Chorvátsku, egyptskom Dahabe alebo na Malte. Ciele v tomto športe neviem špecifikovať. Rád by som pri tomto športe vydržal celé roky a postupne sa zdokonaľoval a spoznával nové miesta, na ktorých sa dá freediving prevádzkovať bezpečne a plnohodnotne. Hlavne si to však chcem užiť, odpočinúť si a nasilu nenaháňať čísla, či to bude 10 alebo 60 metrov.

Ak Vás téma freedivingu zaujala, neváhajte nás kontaktovať na www.freediver.sk, kde sú na slovo vzatí odborníci pripravení poskytnúť potrebné informácie. Tešíme sa na Vás a vidíme sa vo vode!

📧 Freediver.sk

🌐 www.freediver.sk

❖ Aneta Žugecová

Leto 2024 v Batizovciach

Máj

7.5.

Kladenie vencov pri
príležitosti 79. výročia
ukončenia 2.sv.vojny

12.5.

Deň matiek

14.-15.5.

Zber železa DHZ

18.5.

Stavanie briezok

19.5.

Svätodušné sviatky
-priamy prenos RTVS

25.5.

Folklórne slávnosti

Jún

1.6.

Deň detí - cykloparáda

Júl

13.7.

Mundiál

20.7.

Podtatranský veterán
cup - Memoriál Tomáša Lörinca

20.7.

Súťaž „O najlepšie
Batizovské pirohy“

August

31.8.

Deň obce, Kladenie vencov
pri príležitosti 80. výročia SNP,
135. rokov založenia DHZ

A v tých Batizovciach,
tu je dobre